

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

МАРОЧКІН ОЛЕКСІЙ ІВАНОВИЧ

УДК 343.132(477)

МОТИВУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ СЛІДЧОГО

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата юридичних наук

Харків – 2014

Дисертація є рукописом.

Робота виконана в секторі дослідження проблем судової, слідчої та прокурорської діяльності Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України.

Наукові керівники:

- доктор юридичних наук, професор **Грошевий Юрій Михайлович** Національна академія правових наук України, академік, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, професор кафедри кримінального процесу, Заслужений діяч науки і техніки України;
- доктор юридичних наук, професор **Шило Ольга Георгіївна**, Науково – дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України, завідувач сектора дослідження проблем судової, слідчої та прокурорської діяльності, Заслужений діяч науки і техніки України.

Офіційні опоненти:

- доктор юридичних наук, професор **Аленін Юрій Павлович**, Національний університет «Одеська юридична академія», завідувач кафедри кримінального процесу, член – кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України;
- кандидат юридичних наук, доцент **Толочко Олександр Миколайович**, Національна академія прокуратури України, проректор з навчальної роботи, Заслужений юрист України.

Захист відбудеться «15» грудня 2014 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 70.

Автореферат розіслано «10» листопада 2014 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

В.Ю. Шепітько

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Мотивування кримінальних процесуальних рішень, в тому числі й рішень слідчого, має поліаспектне значення як у ракурсі забезпечення їх правомірності, так і в плані сприяння прозорості та зрозумілості кримінальної процесуальної діяльності, а відтак – й реалізації принципу правової визначеності як складової верховенства права. На етапі досудового розслідування вимога мотивування процесуальних рішень слідчого також запобігає можливим зловживанням владою з боку осіб, які здійснюють кримінальне провадження, безпідставному втручанню у конституційні права і свободи людини і громадянина. Зважаючи на це, Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) закріпив нові підходи до нормативного регулювання цього питання, суттєво конкретизувавши вимоги до мотивування окремих процесуальних рішень слідчого. Також КПК передбачено нові процесуальні рішення слідчого, особливості мотивування яких потребують спеціального наукового аналізу. Цим обумовлюється актуальність дослідження поняття мотивування процесуальних рішень слідчого, його системоутворюючих елементів, яке має здійснюватися у комплексі із аналізом поняття та видів процесуальних рішень слідчого.

Поняття, класифікацію кримінальних процесуальних рішень та вимоги до них досліджено в роботах вітчизняних науковців та представників російської правової науки: Ю.П. Аленіна, С.А. Альперта, І.В. Басистої, Н.В. Глинської, І.В. Гловюк, В.А. Журавля, О.В. Капліної, Л.Д. Кокорєва, В.О. Коновалової, Д.П. Котова, Г.О. Кузьміна, Л.М. Лобойка, П.А. Лупинської, А.Б. Ломідзе, Ю.В. Манаєва, М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, Д.П. Письменного, М.А. Погорецького, Д.А. Постового, В.Г. Пожар, Н.В. Профатилової, В.В. Смірнкової, С.М. Смокова, О.Б. Соловійова, І.А. Тітка, С.С. Тюхтенєва, Л.Д. Удалової, В.І. Чорнобука, В.Ю. Шепітька, О.Г. Шило, М.Є. Шумила та ін.

Важливі аспекти проблеми мотивування процесуальних рішень були предметом наукових пошуків знаних представників науки кримінального процесу – М.І. Бажанова, М.М. Гродзинського, І.Д. Перлова, А.Л. Рівліна, М.С. Строговича, М.О. Чельцова-Бебутова та ін.

Вагомий внесок у розробку цієї проблеми внесли Ю.М. Грошевий, А.Я. Дубинський, В.С. Зеленецький, О.Р. Михайленко, Н.Г. Муратова, О.М. Толочко, М.А. Чайковська та інші вчені. На окрему увагу заслуговують наукові праці О.Б. Муравіна, у яких комплексно досліджено особливості мотивування процесуальних рішень слідчого.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень, які тією чи іншою мірою стосуються заявленої проблематики, абсолютну їх більшість виконано на підставі аналізу КПК 1960 року та практики його застосування. Законодавчі ж новели сьогодення потребують нового наукового аналізу та їх осмислення, напрацювання концептуальних підходів до розв'язання низки проблем правозастосування у цій сфері. Це зумовило вибір теми дисертаційної роботи, визначило

її основні напрямки та спонукало до вирішення наукового завдання, зміст якого полягає у комплексній розробці засад мотивування процесуальних рішень слідчого.

Дисертаційна робота є логічним продовженням напрацювань відомих представників Харківської наукової школи, у межах якої склався та плідно розвинутий окремий напрямок досліджень – вчення про процесуальні рішення у кримінальному процесі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане в секторі дослідження проблем судової, слідчої та прокурорської діяльності Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України в межах теми «Концептуальні основи побудови сучасного кримінального процесу України та проблеми гармонізації вітчизняного законодавства у сфері кримінальної юстиції із законодавством Європейського Союзу», затвердженої постановою Президії НАПрН України № 79/8 від 7 грудня 2011 р. та постановою Вченої ради ІВПЗ НАПрН України № 2 від 23 листопада 2011 р. (номер державної реєстрації 0112U001331). Тема дисертації затверджена вченою радою Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого (протокол № 5 від 24.12.2010 р.).

Мета й завдання дослідження. Метою роботи є отримання нових результатів у вигляді наукових висновків щодо сутності мотивування процесуальних рішень слідчого та його значення, вирішення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із пошуком оптимальної нормативної моделі закріплення вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого.

Для досягнення зазначеної мети ставилися такі основні завдання:

- визначити кримінальну процесуальну компетенцію слідчого;
- сформулювати поняття та сутнісні ознаки процесуальних рішень слідчого, їх значення в системі кримінальної процесуальної діяльності та правові наслідки;
- запропонувати авторську класифікацію процесуальних рішень слідчого;
- охарактеризувати сутність мотивування процесуальних рішень слідчого;
- визначити особливості мотивування окремих процесуальних рішень слідчого;
- на підставі проведеного дослідження, а також узагальнення правозастосовної практики виявити недоліки правового регулювання вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на його удосконалення.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні відносини, що виникають і розвиваються у зв'язку із прийняттям та мотивуванням слідчим процесуальних рішень.

Предметом дослідження є мотивування процесуальних рішень слідчого.

Методи дослідження обрані з урахуванням специфіки цілей, завдань, об'єкта і предмета дослідження. У роботі використано: діалектичний метод наукового пізнання дійсності і методи спеціальні – історико-правовий, порівняльно-правовий, статистичний, системно-структурний,

абстрагування, моделювання, узагальнення та ін. Усі вони застосовані у взаємозв'язку, що сприяло досягненню всебічності, повноти й об'єктивності наукового пошуку, конкретності, обґрунтованості й узгодженості сформульованих у дисертаційному дослідженні висновків, і достовірності отриманих результатів.

Історико-правовий метод допоміг дослідити генезу розвитку наукових поглядів на проблему мотивування процесуальних рішень, а порівняльно-правовий - проаналізувати кримінальне процесуальне законодавство України та інших держав щодо вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого. Статистичним методом автор оперував у процесі дослідження правозастосовної практики, її узагальнення, виявлення типових помилок правозастосування. Системно-структурний метод покладено в основу класифікації процесуальних рішень слідчого. Методи моделювання та абстрагування стали у нагоді при опрацюванні науково-теоретичних моделей змін до кримінального процесуального законодавства України з метою вдосконалення правової регламентації вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого та формулювання авторських дефініцій кримінального процесуального рішення слідчого і його мотивування. Метод узагальнення надав можливості послідовно звести одиничні факти у єдине ціле та сформулювати обґрунтовані висновки, спрямовані на удосконалення законодавчого регулювання досліджуваних питань, подолання його колізій та прогалин. Здійснено контент-аналіз кримінальних процесуальних рішень слідчого, прокурора, слідчого судді та суду.

Нормативно-правові й інформаційні підвалини дисертації склали: Конституція України; рішення Конституційного Суду України; міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; рішення Європейського суду з прав людини; КПК України; закони й підзаконні нормативно-правові акти України; практика Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ; постанови Пленуму Верховного Суду України; законодавство іноземних держав; КПК України 1960 р.

Теоретичним підґрунтям дисертаційної роботи слугували праці науковців у галузі теорії держави та права, конституційного, кримінального, адміністративного, міжнародного права, кримінального процесу, криміналістики, психології, теорії управління і філософії.

Емпіричним фундаментом даного дослідження стала опублікована практика Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, апеляційних і місцевих судів; результати проведеного автором узагальнення практики прийняття слідчим процесуальних рішень, а саме – постанов, повідомлень про підозру, обвинувальних актів і клопотань, а також ухвал слідчого судді та суду, в ході якого вивчено понад 500 таких процесуальних актів (серед них понад 200 рішень слідчих і прокурорів, понад 200 ухвал слідчих суддів та понад 100 ухвал судів Харківської, Дніпропетровської, Київської, Сумської, Одеської областей України).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першою в Україні кваліфікаційною науковою працею, присвяченою комплексній розробці проблеми мотивування процесуальних рішень слідчого, в ході якої отримано нові результати у вигляді наукових висновків, спрямованих на вирішення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із пошуком оптимальної нормативної моделі закріплення вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого. До найважливіших положень, що містять наукову новизну, слід віднести наступні.

Уперше:

- надано авторську дефініцію процесуального рішення слідчого, під яким пропонується розуміти виражений у встановленій законом процесуальній формі, спрямований на виконання завдань кримінального провадження правозастосовний акт, у якому слідчий, реалізуючи свою компетенцію, наводить вмотивовані висновки із фактичних, правових та етичних питань, які підлягають розв'язанню в цьому акті;

- обгрунтовано, що процесуальні рішення слідчого є формою реалізації його компетенції;

- мотивування процесуального рішення слідчого запропоновано розглядати: (а) у статистиці; (б) в динаміці; (в) як завершену форму мотивування процесуального рішення, що відображає його якісну характеристику. Під мотивуванням у статистиці пропонується розуміти певні розрізнені мотиви та підстави, що з'являються, утворюються та існують у свідомості слідчого, формують його внутрішнє переконання й спонукають дійти висновку про необхідність прийняття певного процесуального рішення (внутрішній процес змістовного наповнення знань слідчого). У динаміці мотивування розглядається як процес формулювання (письмового викладення, документального оформлення) слідчим у рішенні сукупності належних і достатніх фактичних, правових та етичних мотивів і підстав його прийняття. Вмотивованим вважається рішення, у якому мотивування набуло свого завершеного вигляду у відповідності із вимогами закону;

- визначено вимоги до мотивування процесуальних рішень слідчого, якими є його належність та достатність;

- зроблено висновок про те, що залежно від функціонального призначення процесуального рішення слідчого, його місця в системі кримінальних процесуальних актів, мотивування рішень слідчого може мати експліцитний (демонстраційний) та імпліцитний (прихований) характер, у зв'язку з чим сформульовано його авторські дефініції;

- обгрунтовано тезу про те, що процесуальні рішення слідчого (клопотання), якими ініціюється прийняття рішення слідчим суддею, мають експліцитне (демонстраційне) мотивування, що означає наведення в них достатніх підстав, які вичерпно пояснюють їх значення для постановлення ухвали слідчим суддею. В умовах змагального процесу вмотивованість

клопотань слідчого забезпечує законність та пропорційність обмежень конституційних прав людини у кримінальному провадженні й свідчить про необхідність їх застосування;

- сформульовано перелік питань, які підлягають розв'язанню у окремих процесуальних рішеннях слідчого і складають сутність їх мотивування, та, на погляд дисертанта, мають отримати нормативне закріплення.

Удосконалено:

- класифікацію процесуальних рішень слідчого за рахунок нових критеріїв, що сформульовані в авторській редакції;

- наукові підходи до визначення системоутворюючих елементів мотивування процесуальних рішень слідчого, до яких, поряд із мотивами, пропонується включати й підстави прийняття рішення;

- теоретичні напрацювання щодо необхідності виокремлення різних рівнів мотивування процесуальних рішень слідчого, які, серед іншого, визначаються: (а) видом правової норми, на підставі якої вони приймаються (формально-визначеної або норми з оцінними поняттями); (б) функціональним призначенням процесуального рішення; (в) його змістовним навантаженням;

- положення щодо процесуальних способів виявлення та усунення недоліків у мотивуванні процесуальних рішень слідчого, якими є: (а) безпосередній (ініціативне виявлення прокурором, слідчим суддею або судом) та (б) опосередкований (оскарження прокурору або до суду рішень учасниками кримінального провадження та подання підозрюваним, його захисником письмових заперечень на клопотання слідчого про продовження строку досудового розслідування);

- наукове бачення функціонального призначення мотивування процесуальних рішень слідчого, яке полягає у виконанні ним гносеологічної, посвідчувально-демонстраційної, прогностичної функції, а також функції обґрунтування і узагальнення.

Набули подальшого розвитку наукові положення щодо:

- підстав і мотивів прийняття слідчим процесуальних рішень. Так, в якості підстав пропонується розглядати зовнішні причини, що спонукають слідчого діяти певним чином та визначають спрямованість такої дії (поділяються на фактичні, правові та етичні). В свою чергу, мотиви прийняття рішень є внутрішніми процесами, причинами, що спонукають слідчого діяти певним чином та визначають спрямованість цієї дії;

- сутності вимоги правомірності процесуальних рішень слідчого, яка відображає його інтегративну якість, що забезпечується дотриманням інших нормативних вимог до їх форми та змісту.

Практичне значення одержаних результатів. Викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані: (а) у науково-дослідницькій сфері – для подальших досліджень мотивування процесуальних рішень слідчого; (б) у законотворчій діяльності – в

процесі розробки законів України про внесення змін до КПК; (в) у правозастосовній діяльності – для запровадження єдиних стандартів мотивування процесуальних рішень; (г) у навчально-методичному процесі – при викладанні курсу кримінального процесу та спецкурсів, підготовці підручників і науково-практичних посібників.

Апробація результатів дослідження. Дисертація виконана у секторі дослідження проблем судової, слідчої та прокурорської діяльності Науково – дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, обговорена на розширеному засіданні сектору дослідження проблем судової, слідчої та прокурорської діяльності НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України за участі кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 20 червня 2014 року та представлена до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук у спеціалізованій вченій раді Д 64.086.01 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого. Основні положення й висновки роботи доповідались автором і були оприлюднені на: міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та здобувачів «Юридична осінь 2009 року» (13 листопада 2009 р., м. Харків); V Міжнародній науково-практичній конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави» (23 квітня 2010 р., м. Харків); всеукраїнських науково-практичних конференціях молодих учених та здобувачів «Юридична осінь 2010 року» (23 листопада 2010 р., м. Харків), «Юридична осінь 2011 року» (9 листопада 2011 р., м. Харків), «Юридична осінь 2012 року» (13 листопада 2012 р., м. Харків), «Юридична осінь 2013 року» (14 листопада 2013 р., м. Харків); Міжнародній науковій конференції професорсько-викладацького складу, присвяченої 15-річчю Національного університету «Одеська юридична академія» та 165-річчю Одеської школи права (20 квітня 2012 р., м. Одеса); Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 20-річчю Національної академії правових наук України та обговоренню п'ятитомної монографії «Правова доктрина України» (20 листопада 2013 р., м. Харків); постійно діючому науково-практичному семінарі «Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення» (16 травня 2014 р., м. Харків).

Публікації. Основні результати дослідження знайшли відображення у 5-ти статтях, опублікованих у фахових наукових виданнях (у тому числі одна – у іноземному науковому виданні), і в тезах 9-ти доповідей на наукових, науково-практичних конференціях і семінарах.

Структура дисертації зумовлена предметом, метою й завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, 3-х розділів, що містять 10 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (277 найменувань). Загальний обсяг рукопису дисертації становить 207 сторінок, з яких основний текст - 182 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У Вступі обґрунтовується актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, визначаються мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження, її методологічне й теоретичне підґрунтя, формулюється наукова новизна роботи, з'ясовується практичне значення одержаних результатів, указується ступінь їх апробації.

Розділ 1. «Процесуальні рішення слідчого як форма реалізації його компетенції» складається із 2-х підрозділів.

У підрозділі 1.1. *«Кримінальна процесуальна компетенція слідчого»* наведено огляд наукових поглядів стосовно поняття і змісту кримінальної процесуальної компетенції слідчого (Л.М. Лобойко, М.С. Городецька та ін.). До структурних елементів кримінальної процесуальної компетенції слідчого автор відносить кримінальну процесуальну функцію, предмет відання та владні повноваження. Аналізуючи погляди науковців (М.С. Строгович, О.М. Ларін, О.Є. Омельченко, Д.П. Письменний, О.Б. Муравін та ін.) та положення КПК, дисертант дійшов висновку про здійснення слідчим двох процесуальних функцій у кримінальному провадженні – досудового розслідування та обвинувачення. Звертається увага на необхідність доповнення функції досудового розслідування таким напрямком діяльності, як виявлення слідчим причин і умов, які сприяли вчиненню кримінального правопорушення.

Діяльність слідчого із застосування норм кримінального процесуального права складається із різноманітних дій (у тому числі й прийняття рішень), які породжують ті чи інші юридично значущі наслідки. Будучи різними за своїм характером та функціональним призначенням, процесуальні рішення слідчого, у своїй сукупності, спрямовані на вирішення завдань кримінального провадження. У таких рішеннях формалізуються повноваження слідчого, що складають основу його кримінальної процесуальної компетенції.

У підрозділі 1.2. *«Поняття та класифікація процесуальних рішень слідчого, вимоги до них»* проведено аналітичний огляд теоретичних позицій щодо поняття процесуального рішення слідчого, його сутнісних ознак, на підставі чого дисертантом запропоновано авторське визначення процесуального рішення слідчого.

Ґрунтуючись на існуючих в науці класифікаціях кримінальних процесуальних рішень (Ю.М. Грошевий, П.А. Лупінська, А.Я. Дубинський, В.С. Зеленецький та ін.) та положеннях КПК, автором запропоновано класифікацію процесуальних рішень слідчого за такими критеріями: 1) процесуальна форма їх викладення; 2) ступінь визначеності в законі структурної впорядкованості; 3) відношення до предмету доказування; 4) інформаційний режим їх прийняття; 5) залежність від етапу досудового розслідування; 6) спосіб словесно-документального прояву (зовнішня форма); 7) функціональна спрямованість (виконувані завдання у кримінальному процесі); 8) нормативне визначення строків прийняття рішення; 9) ступінь процесуальної самостійності слідчого щодо

прийняття рішень; 10) ініціатор прийняття рішення; 11) можливість зміни слідчим власних процесуальних рішень; 12) можливість оскарження рішень слідчого під час досудового розслідування; 13) передбачення законом рішення слідчого.

На підставі аналізу вимог до процесуальних рішень слідчого, автор стверджує, що їх правомірність може розглядатися в якості інтегративної вимоги до них, оскільки уособлює усі інші вимоги й за змістом фактично їх охоплює.

Розділ 2. «Сутність мотивування процесуальних рішень слідчого» складається з 3-х підрозділів.

У підрозділі 2.1. «Поняття мотивування процесуальних рішень слідчого» досліджуються погляди вчених (Ю.М. Грошевий, О.М. Толочко, О.Б. Муравін та ін.) щодо поняття мотивування процесуальних рішень слідчого й запропоновано розглядати мотивування у статичній та в динамічній формі. Кінцевим результатом мотивування виступає власне вмотивоване рішення, тобто таке, у якому мотивування набуло свого завершеного вигляду у відповідності із вимогами закону.

Автор стверджує, що системоутворюючими елементами мотивування процесуальних рішень слідчого є фактичні, правові та етичні мотиви й підстави прийняття рішення, та пропонує в дослідженні їх визначення.

Розглянуто вимоги до мотивування процесуальних рішень слідчого, серед яких автор виділяє належність та достатність мотивів і підстав.

Підрозділ 2.2. «Правова природа мотивування процесуальних рішень слідчого» присвячено дослідженню особливостей правового регулювання мотивування процесуальних рішень слідчого.

На підставі аналізу положень КПК автор висновок, що законодавцем сформульовано вимоги щодо мотивування окремих процесуальних рішень слідчого за допомогою: 1) прямого зобов'язання слідчого мотивувати рішення; 2) зобов'язання слідчого наводити у рішенні окремі належні та достатні фактичні, правові та етичні мотиви і підстави його прийняття; 3) зобов'язання слідчого наводити у рішенні сукупність встановлених обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

У контексті даного дослідження дисертантом стверджується, що стосовно таких важливих процесуальних рішень слідчого, як зупинення досудового розслідування (ст. 280 КПК) та закриття кримінального провадження (ст. 284 КПК), відсутня конкретизація вимог закону щодо їх мотивування. На думку автора, така конкретизація є необхідною для досягнення єдиних стандартів у правозастосовній діяльності, а також покращення якості зазначених процесуальних актів. На виконання цих завдань спрямоване нормативне закріплення чіткого переліку питань, які підлягають розв'язанню в окремих процесуальних рішеннях слідчого.

Дисертантом обстоюється погляд щодо доцільності виокремлення рівнів мотивування процесуальних рішень слідчого, які, серед іншого, визначаються і тим, на підставі якої правової норми вони приймаються (формально-визначеної чи норми з оцінними поняттями).

Зроблено висновок, що мотивування процесуальних рішень слідчого може мати експліцитний (демонстраційний) або імпліцитний (прихований) характер. Мотивування експліцитного характеру має місце тоді, коли на підтвердження своїх висновків слідчим у рішенні крім мотивів та підстав наводяться й аналізуються докази з огляду на їх належність та достатність. Мотивування імпліцитного характеру використовується у випадках, коли відповідно до вимог закону на підтвердження своїх висновків у рішенні докази слідчим не наводяться, але їх наявність розуміється, мається на увазі.

На підставі аналізу практики мотивування процесуальних рішень слідчого та заходів забезпечення їх законності, автор виділяє процесуальні способи виявлення та усунення недоліків у мотивуванні процесуальних рішень слідчого: безпосередній (ініціативне виявлення прокурором, слідчим суддею або судом) та опосередкований (оскарження прокурору або до суду рішень учасниками кримінального провадження та подання підозрюваним, його захисником письмових заперечень на клопотання слідчого про продовження строку досудового розслідування).

У підрозділі 2.3. «Функціональне призначення мотивування процесуальних рішень слідчого» наголошується, що мотивування: 1) виступає дієвою формою самоконтролю слідчого за законністю та обґрунтованістю прийнятого процесуального акта, попереджає поверхове дослідження обставин кримінального правопорушення; 2) сприяє можливості здійснення ефективного нагляду за законністю та обґрунтованістю процесуального акта, допомагає виявити помилки у судженнях осіб, які приймають рішення; 3) надає можливість підозрюваному та іншим особам дізнатися та зрозуміти мотиви слідчого, покладені до основи рішення, а відтак - належним чином захистити власні інтереси; 4) забезпечує: (а) можливість предметного оскарження рішень слідчого; (б) довіру до органів, які здійснюють досудове розслідування, їх авторитет; (в) правову визначеність для учасників кримінального провадження стосовно тих правових питань, які вирішені у процесуальному рішенні слідчого; 5) мотивування рішень слідчого, які ініціюють судово-контрольне провадження, забезпечує: (а) реалізацію обов'язку слідчого, прокурора довести слідчому судді наявність підстав для постановлення запитуваної ухвали і сприяє тим самим формуванню внутрішнього переконання слідчого судді; (б) пропорційність обмеження конституційних прав осіб. Імперативний характер нормативних вимог щодо змісту клопотання слідчого є гарантією перешкодження зловживанням владою з боку осіб, які здійснюють кримінальне провадження, та необхідною передумовою постановлення слідчим суддею вмотивованої ухвали.

На підставі проведеного дослідження наукових позицій щодо функціонального призначення мотивування процесуальних рішень (Ю.М. Грошевий, О.М. Толочко, О.Б. Муравін, В.С. Зеленецький, Н.В. Глинська та ін.), зроблено висновок про те, що воно (мотивування) виконує гносеологічну, посвідчувально - демонстраційну, контрольну, прогностичну функції, а також функцію обґрунтування та узагальнення.

Розділ 3. «Особливості мотивування окремих процесуальних рішень слідчого» складається з 5-ти підрозділів. Наголошується, що особливості мотивування окремих процесуальних рішень слідчого залежать від їх правової природи, функціонального призначення, а також місця в системі кримінальних процесуальних рішень та кримінальної процесуальної діяльності. Значення конкретного рішення слідчого у виконанні завдань кримінального провадження обумовлює формулювання законодавцем кола питань, що підлягають розв'язанню в ньому. Це зобов'язує слідчого сформулювати та вмотивувати висновки по кожному із таких питань. У сукупності ці висновки забезпечують таку якісну характеристику мотивування процесуальних рішень слідчого, як його достатність.

У підрозділі 3.1. «Особливості мотивування рішень слідчого, спрямованих на формування обвинувачення» автор наголошує, що у таких рішеннях (повідомлення про підозру, обвинувальний акт) мотивування має імпліцитний характер: відповідно до вимог закону на підтвердження своїх висновків слідчий не наводить у них докази, але їх наявність розуміється, мається на увазі і безпосередньо впливає на формулювання висновків, що мають правовий характер. Це відповідає засаді змагальності кримінального провадження, в силу якої сторона обвинувачення наводить докази на підтвердження своєї позиції в судовому розгляді. Водночас, вказані процесуальні рішення слідчого мають важливе значення не тільки в аспекті формування обвинувачення, а і стосовно визначення правового статусу особи, у зв'язку з чим законодавець передбачив вимоги до змісту таких рішень, що в сукупності мають забезпечувати їх належне мотивування.

У підрозділі 3.2. «Особливості мотивування клопотання слідчого про тимчасовий доступ до речей і документів» висновується, що у клопотаннях слідчого, якими ініціюються рішення слідчого судді, в тому числі й про надання тимчасового доступу до речей і документів (практика застосування якого досліджена у зв'язку з тим, що майже 50% всіх звернень слідчого про застосування заходів забезпечення кримінального провадження складають клопотання про застосування саме цього заходу), мотивування має експліцитний характер. Останній, з одного боку, обумовлюється правообмеженнями, притаманними цим заходам, а з іншого – необхідністю переконати слідчого суддю у вагомості підстав до їх застосування. У зв'язку із цим, на підтвердження власних висновків слідчим у таких рішеннях, крім мотивів та підстав, також наводяться й аналізуються докази з огляду на їх належність та достатність.

Незважаючи на наявність детальної правової регламентації вимог до клопотання слідчого про надання тимчасового доступу до речей і документів, на практиці, як встановлено при її вивченні, мають місце типові недоліки мотивування цього процесуального рішення. До них, зокрема, належать недоведеність: вчинення кримінального правопорушення; потреб такого ступеня втручання у права особи; достатніх підстав вважати, що речі і документи перебувають у володінні особи; значення речей і документів для кримінального провадження.

У підрозділі 3.3. «Особливості мотивування клопотання слідчого про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою» звертається увага на те, що тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який в найбільшій мірі обмежує конституційне право особи на свободу та особисту недоторканість. Оскільки питання про його застосування вирішується в умовах змагального судового процесу, це визначає особливості мотивування клопотання слідчого: крім підстав застосування цього запобіжного заходу, він має довести неможливість застосування більш м'якого запобіжного заходу. Вивченням судової практики встановлено, що незважаючи на деталізацію в законі вимог до змісту клопотання слідчого, непоодинокими є випадки звернення до слідчого судді з клопотаннями, які не відповідають вимогам в частині їх мотивування, а саме: посилення лише на тяжкість кримінального правопорушення; відсутність повідомлення особі про підозру; викладення типового набору підстав для застосування такого запобіжного заходу без дослідження їх відношення до конкретної ситуації; неврахування відомостей про особу підозрюваного.

У підрозділі 3.4. «Особливості мотивування клопотання слідчого про проведення обшуку» на підставі аналізу правозастосовної практики з'ясовується специфіка мотивування цих рішень слідчого, що обумовлена необхідністю наведення в них не тільки підстав для обмеження конституційних прав особи, а й обґрунтування висновку про неможливість іншими способами довести обставини, які передбачається довести за допомогою відшукуваних речей і документів. Цей висновок, як показало проведене узагальнення практики, незважаючи на імперативну вимогу закону, не завжди доводиться у клопотаннях. Їх типовими недоліками також є: відсутність достатніх підстав для проведення обшуку; відсутність або неналежне наведення відомостей щодо житла чи іншого володіння особи, або особи, якій воно належить; недоведеність значення речей або документів для досудового розслідування.

У підрозділі 3.5. «Особливості мотивування рішень слідчого, на підставі яких зупиняється або закривається кримінальне провадження» висновується, що експліцитний характер їх мотивування пояснюється тим, що такі рішення перешкоджають доступу особи до правосуддя. Крім того, вмотивованість створює належні умови для їх предметного оскарження, що виступає гарантією захисту прав і законних інтересів особи.

На відміну від інших рішень слідчого, вимоги до змісту вказаних рішень в законі відсутні, що, на думку дисертанта, негативно позначається на правозастосовній практиці. Типовими недоліками мотивування постанов про зупинення досудового розслідування є передчасна констатація винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, а також відсутність: підстав повідомлення особі про підозру; підстав зупинення досудового розслідування; висновку про неможливість продовження або закінчення досудового розслідування. Постанови про закриття кримінального провадження досить часто не містять належного викладення фактичних обставин кримінального правопорушення; обґрунтування наявності підстав закриття кримінального провадження тощо. З огляду на це, автором сформульовано відповідні пропозиції, спрямовані на удосконалення закону в частині правового регулювання вимог до змісту цих рішень.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, що полягало у комплексній розробці засад мотивування процесуальних рішень слідчого, науковому обґрунтуванні пропозицій, спрямованих на створення оптимальної нормативної моделі закріплення вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого. Проведене дослідження дає можливість сформулювати низку таких висновків і пропозицій:

1. Однією із форм реалізації компетенції слідчого є його процесуальні рішення, під якими розуміються виражені у встановленій законом процесуальній формі, спрямовані на виконання завдань кримінального провадження правозастосовні акти, у яких слідчий, реалізуючи свою компетенцію, наводить вмотивовані висновки із фактичних, правових та етичних питань, які підлягають розв'язанню в кожному з них.

2. Розмаїття процесуальних рішень слідчого потребує їх наукової класифікації, яка має не тільки теоретичне, а й прикладне значення. Суттєві ознаки цих рішень знаходять вираз у таких критеріях: 1) процесуальна форма їх викладення; 2) ступінь визначеності в законі структурної впорядкованості; 3) відношення до предмету доказування; 4) інформаційний режим їх прийняття; 5) залежність від етапу досудового розслідування; 6) спосіб словесно-документального прояву (зовнішня форма); 7) функціональна спрямованість (виконуваних завдань у кримінальному процесі); 8) нормативне визначення строків прийняття рішення; 9) ступінь процесуальної самостійності слідчого щодо прийняття рішення; 10) ініціатор прийняття рішення; 11) можливість зміни слідчим власних процесуальних рішень; 12) можливість оскарження рішень слідчого під час досудового розслідування; 13) передбачення законом рішення слідчого.

3. Серед вимог, які пред'являються до процесуальних рішень слідчого, доцільно виділити їх правомірність, яка може розглядатися в якості інтегративної вимоги, що у своєму змісті уособлює усі інші.

4. Мотивування процесуальних рішень слідчого слід розглядати у статиці (як розрізнені мотиви та підстави, що з'являються, утворюються та існують у свідомості слідчого, формують його внутрішнє переконання й спонукають до висновку про необхідність прийняття конкретного процесуального рішення) та у динаміці (як процес формулювання слідчим сукупності належних і достатніх фактичних, правових та етичних мотивів і підстав прийняття рішення). Його кінцевим результатом виступає вмотивоване рішення, як таке, у якому мотивування набуло свого завершеного вигляду у відповідності із вимогами закону.

5. Системоутворюючими елементами мотивування процесуальних рішень слідчого є фактичні, правові та етичні мотиви й підстави його прийняття. Підстава прийняття рішення – це те головне, на чому воно ґрунтується, чим пояснюється і виправдовується. Такі підстави мають комплексний характер і поділяються на фактичні, правові та етичні, що у сукупності викликають необхідність у прийнятті рішення. Фактичними підставами є дійсні, реальні події, явища та речі матеріального світу, існування та значення яких має бути відображено у матеріалах кримінального провадження шляхом належного процесуального оформлення. Правовими підставами виступають певні норми (приписи) закону, якими має керуватися слідчий при прийнятті конкретного рішення. Етичні підстави - складають сукупність правил поведінки, норм моралі, які панують у суспільстві.

Мотиви прийняття рішень – це сукупність суджень та доводів, за якими слідчий дійшов до свого рішення, й наведені ним на підтвердження правильності своїх висновків. Вони поділяються на: (а) фактичні (судження слідчого з фактичних питань, засновані на правильному розумінні ним об'єктивної дійсності (знанні), в першу чергу обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні); (б) правові (судження слідчого з питань права, засновані на його розумінні, які відображають правосвідомість слідчого у його процесуальних рішеннях) та (в) етичні (судження слідчого з питань етики та моралі, засновані на розумінні ним загальнолюдських норм моралі та етичних норм професійної діяльності, які відображають його духовні цінності та громадянську позицію).

6. Якість мотивування процесуальних рішень слідчого (повнота, достатність) забезпечується відповідністю його складників (мотивів і підстав) вимогам належності та достатності. Належність мотивів і підстав означає їх прямиий зв'язок із конкретним кримінальним провадженням, а достатність - таку їх сукупність, яка є необхідною для прийняття правомірного рішення. Суттєвою особливістю мотивування процесуального рішення слідчого, прийняття якого прямо не передбачено КПК, є те, що у ньому, серед іншого, має бути наведено вмотивований висновок про мету, яка досягається за допомогою його прийняття.

7. Мотивування процесуальних рішень слідчого може мати експліцитний (демонстраційний) або імпліцитний (прихований) характер. Мотивування експліцитного характеру має місце тоді, коли на підтвердження своїх висновків слідчим у рішенні крім мотивів та підстав наводяться й аналізуються докази, з огляду на їх належність й достатність. Таке мотивування є характерним для процесуальних рішень слідчого, якими ініціюються рішення слідчого судді, а також рішень, які перешкоджають доступу особи до правосуддя (про зупинення та закриття кримінального провадження). Мотивування імпліцитного характеру констатується у тих випадках, коли відповідно до вимог закону на підтвердження сформульованих у рішенні висновків докази слідчим не наводяться, але їх наявність розуміється, мається на увазі. Воно є характерним для рішень, спрямованих на формування обвинувачення.

8. Значення мотивування процесуальних рішень слідчого є поліаспектним, оскільки мотивування: 1) виступає дієвою формою самоконтролю слідчого за законністю та обґрунтованістю прийнятого процесуального акта, попереджає поверхове дослідження обставин кримінального правопорушення; 2) сприяє можливості здійснення ефективного нагляду за законністю та обґрунтованістю процесуального акта, допомагає виявити помилки у судженнях осіб, які приймають рішення; 3) надає можливість підозрюваному та іншим особам дізнатися та зрозуміти мотиви слідчого, покладені до основи рішення, а відтак - належним чином захистити власні інтереси; 4) забезпечує: (а) можливість предметного оскарження рішень слідчого; (б) довіру до органів, які здійснюють досудове розслідування, їх авторитет; (в) правову визначеність для учасників кримінального провадження стосовно тих правових питань, які вирішені у процесуальному рішенні слідчого; 5) мотивування рішень слідчого, які ініціюють судово-контрольне провадження, забезпечує: (а) реалізацію обов'язку слідчого, прокурора довести слідчому судді наявність підстав для постановлення запитуваної ухвали і сприяє тим самим формуванню внутрішнього переконання слідчого судді; (б) пропорційність обмеження конституційних прав осіб. Імперативний характер нормативних вимог щодо змісту клопотання слідчого є гарантією перешкодження зловживанням владою з боку осіб, які здійснюють кримінальне провадження, та необхідною передумовою постановлення слідчим суддею вмотивованої ухвали.

9. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про те, що мотивування виконує гносеологічну, посвідчувально - демонстраційну, контрольну, прогностичну функції, а також функцію обґрунтування та узагальнення.

10. Значення конкретного рішення слідчого у виконанні завдань кримінального провадження обумовлює формулювання законодавцем кола питань, які підлягають розв'язанню в ньому, що зобов'язує слідчого сформулювати та вмотивувати висновки по кожному із них. У

сукупності висновки забезпечують таку якісну характеристику мотивування процесуальних рішень слідчого, як його достатність.

11. Сформульовано висновок, який в аспекті предмету даного дослідження має концептуальний характер, а саме: новий КПК закріпив деталізовані вимоги до змісту низки процесуальних рішень слідчого, що спрямовано на формування правозастосовної практики, орієнтованої на дотримання прав людини у сфері кримінального провадження. Водночас, такі позитивні кроки законодавця, як уявляється, поки що не є достатніми, адже необхідна подальша алгоритмізація кримінальної процесуальної діяльності (зокрема, в частині правового регулювання вимог до змісту таких рішень слідчого, як постанова про зупинення, закриття кримінального провадження), а також удосконалення чинного нормативного регулювання змісту клопотань слідчого про застосування заходів забезпечення кримінального провадження й проведення слідчих (розшукових) дій. У зв'язку з цим пропонується нормативне закріплення чіткого переліку питань, які підлягають розв'язанню у кожному з основних процесуальних рішень слідчого.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Марочкін, О.І. Щодо системи процесуальних рішень слідчого / О.І. Марочкін // Проблеми законності: Академ. зб. наук. пр. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 110. – С. 255-263.
2. Марочкін, О.І. Системоутворюючі елементи мотивування рішень слідчого / О.І. Марочкін // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2010. - № 2. – С. 114-119.
3. Марочкін, О.І. Класифікація рішень слідчого при провадженні досудового розслідування / О.І. Марочкін // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. / редкол.: В.І. Борисов та ін. – Х.: Право, 2012. – Вип. 24. – С. 234-244.
4. Марочкін, О.І. Деякі аспекти інформаційного забезпечення процесуальних рішень слідчого в світлі нового Кримінального процесуального кодексу України / О.І. Марочкін // Вісник Академії правових наук України. – 2012. - № 3 (70). – С. 296-305.
5. Марочкин, А.И. Классификация процессуальных решений следователя по Уголовному процессуальному кодексу Украины / А.И. Марочкин // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. – 2014. - № 4 (апрель). – С. 79-85.
6. Марочкін, О.І. Нормативні властивості процесуальних рішень слідчого / О.І. Марочкін // Юридична осінь 2009 року: Тези доповідей та наукових повідомлень міжнародної науково – практичної конференції молодих учених та здобувачів / За заг. ред. А.П. Гетьмана. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – С. 302-305.

7. Марочкін, О.І. Зміст мотивування процесуальних рішень слідчого/О.І. Марочкін//Від громадянського суспільства—до правової держави: тези допов. V Міжнар. наук.-практ. конф.—Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2010. – С. 218-220.

8. Марочкін, О.І. Пізнавальна діяльність слідчого /О.І.Марочкін//Юридична осінь 2010 р.: Зб. тез допов. та наук. повідомл. учасників всеукр. наук.—практ. конф. молодих учених та здобувачів 23-24 листопада 2010 р. / За заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: НЮАУ ім. Я.Мудрого, 2010. – С. 247-250.

9. Марочкін, О.І. Інформаційне забезпечення процесуальних рішень слідчого/О.І. Марочкін//Юридична осінь 2011 року: Зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук.—практ. конф. молодих учених та здобувачів 9 листопада 2011 / За заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: НУ «Юридична академія України ім. Я. Мудрого», 2011. – С. 413-416.

10. Марочкін, О.І. Джерела інформації, яка має значення для правильного прийняття рішень слідчим/О.І.Марочкін//Правове життя сучасн. України: матер. Міжнар. наук. конф. (Одеса, 2012 рік). Т.2. - С. 456-457.

11. Марочкін, О.І. Вимоги закону щодо мотивування процесуальних рішень слідчого/О.І.Марочкін//Юридична осінь 2012 року:Зб. тез допов. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.—практ. конф. молодих учених та здобувачів 13 листопада 2012 р. / За заг. ред. А.П. Гетьмана.—Х.: НУ«Юридична академія України ім. Я.Мудрого», 2012. – Х., 2012. - С. 166-168.

12. Марочкін, О.І. Поняття процесуальних рішень слідчого та їх класифікація/О.І. Марочкін//Юридична осінь 2013 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук.—практ. конф. молодих учених та здобувачів 14 листопада 2013 / за заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: НУ «Юридична академія України ім. Я.Мудрого»: Право, 2013. – С. 414-418.

13. Марочкін, О.І. Процесуальні рішення слідчого як вираження його кримінальних процесуальних функцій/О.І. Марочкін//Правова доктрина—основа формування правової системи держави: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України. – Х., 2013. – С. 876-880.

14. Марочкін, О.І. Особливості мотивування процесуальних рішень слідчого / О.І. Марочкін // Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. Матер. постійно діючого наук.-практ. семінару, 16 травня 2014 року; м. Харків / Редкол.: С.Кучерина (голов.ред.) та ін. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2014. – С. 83-86.

АНОТАЦІЯ

Марочкін О.І. Мотивування процесуальних рішень слідчого. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України. – Харків, 2014.

У роботі розглядаються процесуальні рішення слідчого як форма реалізації його компетенції. Досліджено поняття процесуальних рішень слідчого, вимоги до них та надано їх авторську класифікацію. З'ясовано сутність мотивування процесуальних рішень слідчого та проаналізовано особливості мотивування окремих процесуальних рішень слідчого. Наведені системоутворюючі елементи мотивування процесуальних рішень слідчого, якими є фактичні, правові та етичні мотиви й підстави їх прийняття.

На підставі проведеного автором дослідження слідчої та судової практики сформульовано низку науково обґрунтованих висновків та пропозицій, спрямованих на удосконалення правового регулювання вимог до мотивування процесуальних рішень слідчого.

Ключові слова: компетенція слідчого; процесуальні рішення; процесуальні рішення слідчого; мотивування; мотивування процесуальних рішень слідчого; мотиви прийняття рішення; підстави прийняття рішення.

АННОТАЦІЯ

Марочкин А.И. Мотивировка процессуальных решений следователя. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Министерство образования и науки Украины. – Харьков, 2014.

Диссертация посвящена исследованию теоретических и практических проблем мотивировки процессуальных решений следователя. Последние рассматриваются в работе как форма реализации компетенции следователя.

Формулируется авторское определение процессуального решения следователя, под которым понимается выраженный в установленной законом процессуальной форме, направленный на выполнение задач уголовного производства правоприменительный акт, в котором следователь, реализуя свою компетенцию, излагает мотивированные выводы по фактическим, правовым и этическим вопросам, подлежащим разрешению в этом акте. На основании анализа существующих в теории уголовного процесса классификаций процессуальных решений, предлагаются авторские критерии их классификации.

Выясняется сущность мотивировки процессуальных решений следователя, ее функциональное предназначение и правовая природа. Мотивировка процессуальных решений следователя рассматривается в статике (определенные разобщенные мотивы и основания принятия решения, возникающие и существующие в сознании следователя, формирующие его внутреннее убеждение и побуждающие к необходимости принятия конкретного процессуального решения), а также в динамике (процесс формулирования в совокупности надлежащих и достаточных фактических, правовых и этических мотивов и оснований принятия решения). Итоговым результатом процесса мотивировки является мотивированное решение, т.е. такое, в котором мотивировка обрела окончательный вид в соответствии с требованиями закона.

Анализируются такие системообразующие элементы мотивировки процессуальных решений следователя, как фактические, этические и правовые мотивы и основания их принятия.

С учетом результатов проведенного обобщения правоприменительной практики рассматриваются особенности мотивировки отдельных процессуальных решений следователя и формулируются предложения по усовершенствованию законодательства в части правового регулирования требований к ней. Констатируется целесообразность дальнейшей алгоритмизации уголовной процессуальной деятельности путем нормативного закрепления перечня вопросов, подлежащих разрешению в конкретных процессуальных решениях следователя, в частности, постановлениях о приостановлении досудебного расследования и прекращении уголовного производства.

Ключевые слова: компетенция следователя; процессуальные решения; процессуальные решения следователя; мотивировка; мотивировка процессуальных решений следователя; мотивы принятия решения; основания принятия решения.

SUMMARY

Marochkin O.I. Motivation of procedural decisions of the investigator. - A manuscript.

Thesis for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.09 – criminal process and criminalistics and forensics, investigation and search operations. – National Law University, named after Yaroslav the Wise, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kharkiv, 2014.

Considered the procedural decision of the investigator as a form of realization of its competence. The concept of procedural decisions of the investigator, the requirements for and given their original classification. Essence motivation procedural decisions of the investigator. The features of the motivation of some procedural decisions of the investigator. These system-elements of motivation procedural decisions of the investigator, which is actual, legal and ethical motives and reasons for their adoption. Based on the author studies the investigation and litigation formulated a number of scientifically based

conclusions and proposals aimed at improving the regulation requirements motivation procedural decisions of the investigator.

Keywords: competence of the investigator; procedural decisions; procedural decision of the investigator; motivation; motivation procedural decisions of the investigator; motives of the decision; grounds for the decision.

Відповідальний за випуск

доктор юридичних наук, доцент Москвич Л.М.

Підписано до друку 24.10.2014 р. Формат 60x90/16

Папір офсетний. Віддруковано на ризографі.

Умовн. друк. арк. 0,7. Облік. – вид. арк. 0,9.

Тираж 100 прим. Зам. № 1079

Друкарня

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

61024, Харків, вул. Пушкінська, 77